

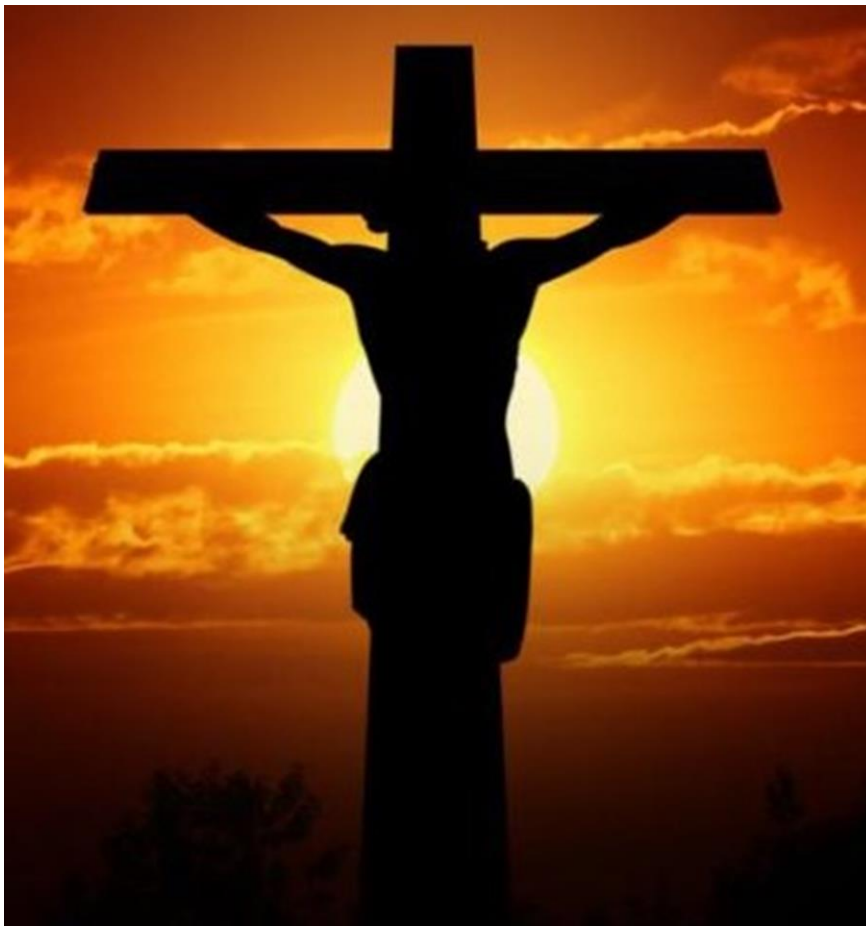
PESTI FŐTEMLPOM

SPIRITUÁLIS KÖZÖSSÉGI LAP

V. évf. 34. szám

2019. március

Tartalom

- Nemzeti büszkeségünk
- Húsvéti áldozat
- Szavak helyett látás
- A Mátyás oratórium megnyitása
- Musica Sacra
- A húsvéti liturgia rendje
- A szó az ember legnagyobb kincse
- Farsangi bál
- Mi valóban Isten hajléka vagyunk

BELVÁROSI NAGYBOLDOGASSZONY FŐPLÉBÁNIA

1056 Budapest, Március 15. tér 2. T: 318 3108 belvarosiplebania@gmail.com

Nemzeti büszkeségünk

Józsa Judit: Magyar család

Módomban volt részt venni a Miniszterelnök Úr évértékelőjén. Annál is inkább, mert tagja vagyok a Magyar Polgári Együttműködés Egyesületnek, amely a rendezvényt szervezi. A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége elnökeként (húsz évig vezettem a legnagyobb keresztény civil szervezetet hazánkban) többször részese lehettem az évente megrendezésre kerülő programnak. Az idei azonban nem egy volt a sorban. Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy korszakalkotó volt! Korszakot nyitott, új kezdetet teremtett, a nemzet jövője számára új kaput tárt ki. Többünkben megrendülést keltett, „megdobbant a szívünk az ünnepi örömtől”.

Elsősorban arról a hétpontos családtámogatási akciótervről beszélek, amit a Miniszterelnök Úr bejelentett. Olyan kormányfő intézkedési csomagja ez, akinek van jövőképe, elképzelése, víziója a következő évtizedekre vonatkozóan, méghozzá alkotó, pozitív, életigenlő tetterővel. Nemrégiben jelent meg egy könyv, amely az „Európa furcsa halála” címet viseli. Ebben az angol szerző, Douglas Murray az alábbi megállapítást teszi: „A következő generáció világra hozatalában és felnevelésében komoly szerepet játszik az ország jövőjének kérdése. Ha az emberek optimisták, a gyermekvállalással kapcsolatban is derülátóbbak. Azonban, ha úgy látják, hogy a jövő tele van vallási- és etnikai törésvonalakkal, kétszer is meggondolják, hogy ebbe a világba akarnak-e gyereket hozni. Ha az európai kormányok valóban a népességsökkenés miatt aggodnak, és éppen ezért akarnak gyorsan szaporodó populációt importálni, talán érzékenyebb dolog volna részükről, ha előbb a már ott élő népesség reprodukcióját segítő politikával próbálkoznának.” Ezzel függetleníthetik országukat a bevándorlástól.

Magyarország kormánya megértette az „idők jeleit”, pozitív választ adott a történelem kihívására. A magyar gyermekek világra jövetelét kell segíteni, ösztönözni, nem pedig idegenek beáramoltatását kell kiszolgálni, amelynek következményeképpen párhuzamos társadalmak jönnek létre, föloldhatatlan feszültségekkel, konfliktusokkal. Ez nem riogatás, hanem tapasztalati tény, a dekadens, hanyatló nyugati államokban már bekövetkezett. Mi nem futunk bele ebbe a zsákutcába. Lengyel barátaink mellett Magyarország találta meg egyedül Európában a kiutat, az Utat (Krisztus) a megoldás érdekében. Mekkora büszkeséggel kell ez eltöltsön bennünket! Nemzetünknek van jövője, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy nagyszerű fiataljaink lelkéből – ezt mutatják a kutatások – nem hiányzik a vágy a családalapítás és a gyermekvállalás iránt. Csakhogy, eddig a vágyott gyermeklétszám és a beteljesült valóság között szakadék volt. Hátrányt jelentett, kockázati tényező volt a gyermek vállalása a házaspárok számára. Minden gyerekkel sebezhetőbbé vált a családi kassza. Most ez nem így lesz. Ellenkezőleg! Olyan kedvezmények nyíltak meg a következő nemzedékek számára, amelyek a felelősséggel gondolkozó ifjakat arra sürgetik, hogy mondjanak igent az életre, építsenek nagycsaládot, alapozzák meg a boldogságukat.

Még egy büszkeségre és feltétlen támogatásra okot adó fejleményre kell odafigyelnünk. Orbán Viktor nem mulasztja el egyetlen alkalommal sem kimondani: a keresztény hit és kultúra Európa alapja. Ha ezt aláássuk, akkor „Európa furcsa halála”, érthetetlen öngyilkossága következik be. Nyugat Brüsszel irányításával, a kereszténység elleni támadásaival és gyűlöletével ezt készíti elő. Mi nemet mondunk az Európai Parlament és Bizottság terrorjára. Megvédjük hazánkat és keresztény államunkat. Az önvédelemre mindenkinek joga van, sőt az kötelessége. Védjük leányainkat és asszonyainkat a fenyegető iszlámmal szemben. Mi, magyarok tudjuk, mert van százötven éves tapasztalatunk, mit jelent az ő jelenlétük, hogyan lehet velük együtt élni.

Igazat kell adnunk Miniszterelnökünknek azzal az állításával kapcsolatban is, hogy a küzdelemhez humorra van szükség, melyről a bohóckodó ellenzék gondoskodik. Ha valamiért büszkeségünk mellett szégyenkeznünk kell, az a primitív, hazaáruló ellenzék léte és szereplői. Gyalázat, hogy ilyen személyek képviselhetnek bárkiket is Országunkban és a nagyvilágban, legyenek azok akár tőlünk különbözőképpen gondolkodók.

Kívánjuk, hogy Isten áldja meg a magyart jó kedvvel, bőséggel, büszkeséggel a következő években is!

Zoltán atya

Húsvéti áldozat

„Testvérek, adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen ésszerű hódolatotok.” (Róm 12,1)

Az áldozat az ősi vallási kultuszokban a szimbolikus helyettesítés, képviselő elvére épült, kétféle céllal: egy felajánlott, értékes adomány megsemmisítésével, az istenségtől valamilyen jótétemény reményében, vagy engesztelésül, megbékíteni akarván a haragvó Istent. A haragot a félelmetes természeti jelenségekből következtették ki, de összefüggésbe hozták saját életükkel, tetteikkel is. Azt ugyanis tudták, tapasztalták, hogy van felettük álló hatalom, és azt is, hogy ezt alkalmasint nem veszik tudomásul és nem követik azt a törvényt, amely ugyan homályosan, de a szívükbe van írva. Ezt a gyakorlatot követték eleinte az őszövségi áldozatok is. Ennek előzménye viszont már az volt, hogy magukat Isten kiválasztott népének tudták, pontosabban akkor még az „ő” Istenük népének, aki kivezette őket a rabság földjéről. Ugyanis akkor minden népnek megvolt a saját istene, aki győzelemre vezeti népét ellenségei felett. Izrael hite azonban a politikailag jelentéktelen kis népet nem akadályozta meg abban a kinyilatkoztatásból kibontakozó hallatlan állításában, hogy Izrael Istene az egyedüli, és nincs más Isten, a birodalmak istenei csak bálványok. Lassan azt is „felfedezték” – nem a Lélek nélkül – hogy az egyetlen Isten nem leli örömét a pusztításban: az igazi áldozathozatal valamiképpen csakis magának, az embernek az oldaláról mehet végbe, az ember átalakulása, az Istentől kapott törvény által.

Az Őszövség tanúskodik arról, hogy ott, ahol Isten beszél, az emberek az igazságot ajándékkul kapják, de mintegy eszkatologikus ígéretöbblétként megtartja az igazság (és ezen belül az áldozat értelme) végső, teljes megmutatkozásának rejtettségét: „Csak az idők végén látjuk meg Istent, amint van.” Ezt a megállapítást idézi Szent Pál az ősi szeretethimnuszban: „*Most még csak tükör által homályosan látunk, akkor majd színről színre.*” (1 Kor 13,12). Szent Ágoston így ír: „*Igazi áldozat az, ami ahhoz segít, hogy közösségbe kerüljünk Istennel.*” Az egész áldozat mi magunk vagyunk egy átváltozás folyamatában, mely az egyházatyák szerint az ember megistenülése (theosis), Isten és a teremtés eggyé válása: „*Isten minden mindenben*” (1 Kor 15,28). Ez az áldozat a történelemben maga az imádkozó szóvá (imává) alakuló ember. Ezt jelenti a fent idézett szentírási részlet: „*Ez legyen ésszerű hódolatotok.*”

Az ember énjének – bár egység – több rétege van. A felszín alatt húzódik az érzékelő-, az érzelmi-, az intuitív- és a gondolkodó én, ezek együtt képezik az *egőt*. Alatta, árnyékként

„rejtőzködik” az az énünk, amelyik elutasítja azokat a reakciókat, amelyeket az őt ért hatások kiváltanak belőle, és amelyik kevésbé, vagy inkább nem tudatos. E kettő fölött, a felszínen jelenik meg a külvilághoz „alkalmazkodó énünk”, (a *persona*, amely szó eredetileg maszkot, eljátszott szerepet jelent) melyet a környezetünk felé mutatunk, melyet tehát szerep-énnek lehet nevezni, melyből sok van, és amelyik szó szerint felszíni, sőt, mélységét tekintve felszínes, az említett kettőhöz képest. E három alatt egy sokkal mélyebb tartományunk az, amelyik teremtettségünkben adódóan férfi- és női lelkünk különbségéből és titokzatos egységre rendeltségéből fakad. És végül, ezek alatt – ezekkel együtt – van az az igazi énünk, amelynek jelölésére a keresztény értelemben „lefoglalt” személy szó szolgál, aki minket, énünket „igazi önmagunkká”, a végtelen felé tesz nyitottá, ahol legbensőbb magunk vagyunk. Itt történik meg a szavak nélküli, imádkozó szóvá alakuló ember áldozattá válása, amely csak Krisztusban lehetséges, a megtestesült Logoszban, aki már nemcsak minden fölött álló értelem, hanem az, aki a legbensőbb önmagunkká válás útját velünk egyesülve lehetővé tette. Az ember emberré válása valójában Krisztusban történik meg, amennyiben az önmagát Krisztus által Szeretetésként kinyilatkoztató Isten szeretetére szabad dialógusban szabadon válaszol. Ezt az áldozatot az eleve a Krisztusban történt teremtés, a megtestesülés és a kereszthalál teszi lehetővé. Jézus magára veszi az Istennel szabadon szembefordulni képes ember minden terhét, Ő, aki maga az „istenközelség” – aki ott tartózkodik, ahol bennünk Isten lakik, és ez az Ő istenemeri személye – pont ezért el tudja szenvedni a legsötétebb istentávolságot

A kereszthalált nem nevezhetjük sem szükségyszerűnek, sem elkerülhetőnek. Isten nem eleve a keresztre küldte Fiát, az a szabad és önző ember megtestesült imához való viszonyulásának következménye.

Ahogy már Platón írta Jézus előtt 500 évvel *Az állam* című művében: „Ha egy ártatlan születik egyszer a földre, meg fogjuk ölni”.

A világban tapasztalt borzalmak, az ökológiai, gazdasági, társadalmi konfliktusok (melyeknek feloldására a kétes „fenntartható fejlődés” nevű ideológia szolgál) egyre jobban nyomasztják annak az embernek a lelkét, aki – noha jól tudja, hogy csak a saját lehetőségein belül vannak feladatai – valamiképpen az egész világ jövőjének sorsát érzi magáénak. Az ismert jelenségek, de elsősorban az azokhoz való viszony és legfőképpen az amögött meghúzódó uralkodó világnézet a realista ember számára súlyos kérdéseket vet fel. A történelem végső kifutásának mikéntjét illetően Immanuel Kant – látva a francia forradalom elfajulását – felvetette a negatív lehetőséget. Ezzel szemben, a keresztény remény szerint Isten még ilyen kimenetelben sem hagyja veszni a teremtetést.

Az egyéni tragikus sorsok – a millió ismeretlen között például egy ismert, egy kétéves kisfiú száz méter mély kútba való zuhanása, amely szinte a feneketlen gonosz sötétséget idézi fel – megterhelik az embert. A rossz kérdésre adott teológiai spekulációk, a theodícea gondolatmenetei nem nyugtatják meg szívünket. Az egyetlen válasz a hűsvéti áldozat és a feltámadás. Jézus a halálát az *Igen* lelki aktusává változtatta, a szeretet aktusává, amelyben szétoszítja önmagát. Nem hagyja, hogy a halál végleg kiragadjon ebből a szeretetből az embert. Nagy titok ez, de Isten a halálban a rá igent mondó ember „rendelkezésére” bocsátja magát.

BL

Szavak helyett látás

Nagybőjti gondolatok

Anthony de Mello: *A szív ébredése* című könyvében olvasható az alábbi két történet.

A juhász a nyáját legeltette, amikor egy járókelő így szólt hozzá:

- Szép ez a nyáj. Kérdezhetnék valamit róla?
- Természetesen – válaszolta a juhász.
- Mekkora távolságot tesznek meg ezek a birkák naponta? – kérdezte az ember.
- Melyikék? A fehérek vagy a feketék?
- A fehérek.
- Nos, a fehérek úgy négy mérföldet mennek naponta.
- És a feketék?
- Azok is.
- És mennyi füvet legelnek naponta?
- Melyikék? A fehérek, vagy a feketék?
- A fehérek.
- A fehérek durván négy fontnyit.
- És a feketék?
- Azok is.
- És mennyi gyapjút adnak évente?
- Melyikék? A fehérek vagy a feketék?
- A fehérek.
- Azok körülbelül 6 fontot, úgy választás körül.
- És a feketék?
- Azok is.

A járókelő kíváncsi lett:

- Megkérdezhetném, hogy miért van magának ez a furcsa szokása, hogy minden egyes alkalommal, amikor válaszol a kérdéseimre, szétválasztja a birkáit fehérekre és feketékre?
- Hát – mondta a juhász -, az már csak természetes. Tudja, a fehérek azok az enyéim.
- Aha. És a feketék?
- Azok is – válaszolta a juhász.

Az emberi értelem bután szétválasztja azt, amit a szeretet egynek lát. - tanítja Mello atya a történetet követően.

Nem kell sok mindent hozzáfűznünk a mondanivalóhoz. Hétköznapi életünkben számtalan olyan helyzettel találkozunk, amikor értelmünkre hagyatkozunk és nem a szívünkre. Aki gyerekekkel foglalkozik, az nagyon is jól tudja, hogy a gyermek másképpen lát, mint mi felnőttek.

„Odahívott egy gyereket, közéjük állította, s azt mondta: „Bizony mondom nektek, ha nem változtok meg, s nem lesztek olyanok, mint a gyerekek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,2)

A Mester is tudta azt, amit mi is, hogy a gyermeki látásmód nélkül nehéz a hitben való előbbre jutás, elmélyülés. Hogy mennyire fantasztikus a gyerekek látásmódja, álljon itt egy újabb történet: Tomi lement a tengerpartra. Amikor visszatért, édesanyja megkérdezte:

- Más gyerekek is voltak lent?
- Igen – válaszolta Tomi.
- Fiúk vagy lányok?
- Honnan tudjam? Nem volt rajtuk ruha.

Az emberek nem azt látják, ami ténylegesen van, hanem azt, aminek a látására tanították őket. - tanítja Mello atya a történetet követően.

A két kis tanmese nagyon is összeér. Mondhatnám azt is, önmagukért beszélnek. Saját hittanóráimon is gyakran idézem Mello atyát, ezért választottam most is tőle.

Nagybőjt idején a szavak szerepét át kell vennie a látásnak, de ne annak, amire tanítottak, az ugyanis azé, aki tanított. Mindenkinek saját magának kell látnia, mint egy gyermeknek, és azt, ami ténylegesen van. Az életpályánk nem versenypálya, habár a világ erről másképpen vélekedik. A lelki utak, utazások esetében az idő nem számít. Mindenki a saját tempójában halad. A végén úgysem ez fog számítani, mert maga az út volt az, ami a lényeg. „*Én vagyok az út, az igazság és az élet*” (Jn 14,6).

Pap István

Befejeződött templomunk XV. századi Mátyás-oratóriumának restaurálása

A királyi oratórium helyreállítása nagyban hozzájárul templomunk történetének megértéséhez. Jelentőségét pedig az teszi kiemeltté, hogy az egyetlen terem Budapesten, ahol ilyen nagy területen megmaradt az eredeti, Mátyás korabeli színező falfestés és azt ezután restaurálva be is tudjuk mutatni. A szűk lépcsőn megközelíthető kis emeleti tér felújítása és az eredeti, reneszánsz kori falfestés feltárása 16 hónapig tartott.

A kutató-, festő restaurátori munkákat Derdák Éva végezte, aki ismertette a feltárt felület jelentőségét restaurátori szempontból.

Ezen az eredeti rétegen, mely rózsaszín-, fehér- és okker kifestésű, kortársi firkák láthatóak, melyeket minuscula- és gótikus írással karcoltak a felületre. Látható továbbá egy kifeszített karú férfialakról készült skicc-rajzolat, valamint latin betűs, török korból származó vörös krétás írások. Kibontást követően egy befalazott fülke is napvilágra került, melynek funkciójáról még nem alakult ki egységes kutatói álláspont.

Az eredeti rózsaszín bordázatú, fehér rétegre későbbi felújítások díszítőfestései kerültek, melyekből egy-egy töredékrészlet is láthatóvá vált.

Ilyen, egységében összetartozó 15-16. századi falfestés, melyet nem győrttek meg a történelmi viharok, fővárosunkban ezen kívül nem maradt egy sem, oratóriumunkban viszont a gótikus mennyezettől a lábazati sáv lezárásáig egységben táruul a szemlélő elé. A feltárást majdnem teljes egészében az tette lehetővé, hogy az eltelt hosszú időszak alatt a meszes technikával készült festés kikeményedett, freskósodott és ezért feltárási kalapáccsal lepattinthatóak voltak a későbbi rétegek. Az enyves eljárással készült legutolsó színes festést egyszerűen vizes szivaccsal el lehetett távolítani, amire azért is került sor, mert nem illeszkedett a gótikához.

Néhány töredéket azonban ezekből is sikerült bemutatni, ami azért is öröndetes, mert a renoválásokat a török kort követően ismert, neves építészek irányításával végezték. Az alaposan megtisztított felületek hiányai világosan körülhatárolt módon, precíz retusálással egészültek ki, de nagy felületen az eredeti patinás festés látható. Eddig 180 négyzetméter falfelület restaurációját lehetett elvégezni, a teljes, eredeti felület feltárása még további restaurátori munkát igényel.

Horváth Richárd történész, az MTA Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa szerint bár írott dokumentum nincs arról, hogy Mátyás király a Belvárosi Főtemplomban vagy bármely más templomban járt volna, ugyanakkor, tekintve, hogy ez a templom volt a város fő temploma, és a király sokszor tartózkodott Pesten, ahol palotája is volt – amit Bonfini nyomán tudunk –, illetve Budán, jelentős egyházi ünnepek idején minden bizonnyal használta az oratóriumot.

A templomtérbe nyíló emeleti helyiség rendkívüli akusztikai adottságaival lehetőséget biztosít úgynevezett velencei, többkórusos hangversenyek rendezésére.

A Mátyás-oratórium restaurálása örömkre tovább gyarapította templomunk páratlan gazdagságát, mely minden koron átívelő tárháza ezer év keresztény magyar történelmének és kultúrájának.

Musica Sacra

Egyházzene Hamvazószerdától Húsvétig

A Nagyböjt 40 napja, Nagyhét és Húsvét az egyházi év legmélyebb tartalmú időszaka. A Belvárosi Kántorátus idén is mindent megtesz, hogy az ünnepi időszakot zeneileg is teljessé tegye.

Március 6-án, Hamvazószerdán az esti szentmise után többszólamú vesperást éneklünk az altemplomban a gödöllői Szent Norbert Gimnázium egyházzenei növendékeinek közreműködésével.

Március 24-én vasárnap, a 10 órai szentmisén a Belvárosi és a Premontrei Kántorátus tagjai a reneszánsz egyházzene legkiválóbb mesterének, Palestrinának *Missa Emendemus* c. miséjét szövegezik meg a Mátyás-oratóriumából.

Április 13. szombat este, 20 óra: Liszt Ferenc: *Via Crucis*

Liszt Ferenc éveken keresztül (1858-70) volt a Belvárosi templom és plébánia megbecsült vendége. Pesti tartózkodásai alkalmával a plébániai palota egy, a Dunára néző, kényelmesen berendezett szobájában lakott. Az akkori plébános, Schwendtner Mihály művészetpártolása az egyházzenei élet felvirágoztatását is jelentette a templom számára, amiben nagyon számítottak Liszt tevékeny részvételére. A vasárnap délelőtti szentmisén a zeneszerző a plébánián töltötte, rendszeresen vezényelt a 10 órai nagymisén, mely után a plébániai ebédre is mindig hivatalos volt. Engeszer Mátyás, a templom akkori karnagyja alapította a Liszt Egyletet, melynek próbáit a plébániaépületben tartották. A kórust Engeszer és Liszt együtt vezették. 1872. február 4-én a szerző maga mutatta be a templomban *Missa Choralis*-át, melyet már az egyházzenei reform elképzelései szerint komponált.

Liszt Engeszer Mátyásnak ajánlotta *Via Crucis* című, merészen új hangvételű darabját is, amelyet azonban Liszt életében nem mutattak be. Csak jóval halála után, 1929 Nagypéntekén szólalhatott meg a mű, természetesen a Belvárosi templomban, melyet a templom akkori karnagyának, Harmat Artúrnak köszönhetünk.

Az ösbemutató 90. évfordulóján, 2019. április 13-án 20 órakor a MÜPA és a Belvárosi Főtemplom szervezésében ismét felcsendül majd ez a különleges mű. A koncert a Tavaszi Fesztivál egyik egyházzenei eseménye lesz.

Április 14-én Virágvasárnap, a 10 órai szentmisén a Budapesti Énekes Iskola tanárai és növendékei vezetésével tartjuk a körmenetet, majd a szentmisén elhangzik Michael Haydn *Missa Quadragesimae* c. miséje és „*Tenebrae factae sunt*” kezdetű motettája.

A Passiót a Belvárosi Kántorátus éneklő majd, többszólamú turbákkal.

Április 16-án, Nagykedden, 19 órakor Johann Sebastian Bach *János passiója* csendül fel templomunkban. A Belvárosi Kántorátus és a Gabrieli kórus már január elején megkezdte a felkészülést a zeneirodalom egyik legszebb alkotásának előadására. Az énekes szólisták: Jónás Krisztina - szoprán, Bakos Kornélia - alt, Kéring László - evangélista, Korbász Viktor - tenor, Jekl László - basszus (Jézus) és Najbauer Lóránt - basszus lesznek.

A Savaria Barokk Zenekar korhű hangszereken szólaltatja meg a művet, vezényel Németh Pál.

Április 17-én, Nagyszerdán az esti szentmise után Lamentációt éneklünk majd.

Lamentációk: a zsolozsmában nagycsütörtök, nagypéntek és nagyszombat matutinumának (officium tenebrarum) első olvasmánya Jeremiás próféta *Siralmaiból*, minden részlet végén a refrén: Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum, Deum tuum, 'Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg a te Uradhoz, Istenedhez', melyet melizmatikus responzórium követ. Gregorián dallama e három nap szomorúságát szólaltatja meg.

Április 18-án, Nagycsütörtökön, 18 órakor az utolsó vacsora emléknapiján felhangzik majd Gregorio Allegri: *Miserere* c. műve.

Gregorio Allegri VIII. Orbán pápasága idején komponálta a *Misererét*, vagy teljes címmel, *Miserere mei, Deust*, amely az 50. (más számozással 51.) *zsoltár*, vagyis az egyik bűnbánati zsoltár legnépszerűbb megzenésített változata. Sokáig azonban nem kerülhetett ki a Vatikán falai közül.

Az itáliai zeneszerző egyik legkedveltebb és legnépszerűbb zenei darabját minden évben a nagyhét alatt énekeltek. A kettős karra írt kompozíció a reneszánsz polifónia máig fennmaradt remekeinek példája. A zeneművet tilos volt lemásolni, mivel a Vatikán szerette volna megőrizni a zene egyediségét, enigmatikus hírnevét és tekintélyét.

A zsoltárt egyfajta titokzatosság lengte körül, és csak a nagyhét szerdáján, valamint nagypénteken adhatták elő a Sixtus-kápolnában. Ha valaki máshol adta elő vagy lemásolta, azt kiközösítéssel büntették. 1770 előtt az egyház mindössze három hivatalos másolatot juttatott el három különböző emberhez. Ezek a portugál király, egy Giovanni Battista Martini nevű szerzetes, valamint I. Lipót német-római császár voltak. 1770-ben, azonban, egy 14 éves fiú egyetlen meghallgatás után tökéletesen lejegyezte a kompozíciót: a csodagyerek nem volt más, mint Wolfgang Amadeus Mozart, aki a nagyhét szerdáján hallotta a darabot. Bár visszament még egyszer meghallgatni a művet, pusztán azért, hogy az esetlegesen fennmaradó kisebb hibákat kijavítsa.

A komponista három hónappal később hírnevet szerzett magának a zeneművel, és XIV. Kelemen pápa kitüntette az Aranysarkantyú-renddel. (Forrás: *Múlt-kor történelmi magazin*)

Április 19-én, Nagypénteken, este 18 órakor kezdődik a szertartás, melyen a Belvárosi Kántorátus gregorián passiót énekel majd. Elhangzik még Palestrina O vos omnes motettája is. A szertartás végén Mezeiné Csonka Szabina Babett elénekli az Ómagyar Mária siralmat.

Április 20-án, a 20 órakor kezdődő nagyszombati feltámadási szertartáson a Belvárosi Kántorátus tagjai működnek majd közre.

Április 21-én, Húsvétvasárnap a 10 órai szentmisén a templom évtizedes hagyományainak megfelelően Joseph Haydn Nelson miséje (Missa in angustis) és Händel Halleluja kórusa csendül majd fel, melynek előadásában énekes szólisták, az Octovoice Énekegyüttes, a Belvárosi Kántorátus tagjai és a Savaria Barokk zenekar működik majd közre. Vezényel Németh Pál.

A Nelson-mise először 1798. szeptember 24-én hangzott el Kismartonban, de még Haydn életében (a többi nagymiséhez hasonlóan) többször előadták. A Nelson-mise "neve" és a hangszerezés autentikusságának kérdései is egy-egy későbbi előadáshoz kapcsolódnak: a hagyomány szerint Nelson angol admirális 1798. augusztus 1-3 közötti, a napóleoni flotta felett Egyiptom partjainál aratott Abukiri győzelme adta az apropót a mise elnevezéséhez. A teóriát sem az eredeti latin cím nem támasztja alá, sem az a tény, hogy a kézirat tanúsága szerint Haydn a művet július 10. és augusztus 31. között komponálta, ám az abukiri győzelem híre akkoriban nehezen juthatott volna el Kismartonba röpké egy hónap alatt. Tény viszont, hogy amikor két évvel később Nelson admirális Haydn régi barátainak, Lord és Lady Hamiltonnak társaságában Kismartonba érkezett látogatóba, tiszteletére a Missa in angustis hangzott el, s Haydn hagyatékában megtalálták az abukiri csata térképvázlatát. (Forrás: *Itt és Tamás DLA dolgozata*)

Dr. Gesztesi-Tóth László

„A szó az ember legnagyobb kincse.”

Kedves Testvérek! Nagy öröm és megtiszteltetés, hogy bemutatkozhatok Önöknek.

A nevem Borhidán E. Bernadett és január eleje óta velem találkoznak hétköznaponként a recepciós pultnál, ahol a feladatom a magyar és külföldi vendégek fogadása.

Szatmárnémetiben születtem és nőttem fel, majd érettségi után a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre felvételiztem hittanár-, majd angol tanári szakra.

Az egyetemi évek egy posztgraduális képzéssel egészültek ki: angol–magyar irodalmi műfordító is lettem. Az első munkahelyem az Országgyűlés Irodaházában volt, ahol család- és életvédelem témában segítettem egy képviselő asszony munkáját. 2011-ben a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottságának lettem irodavezetője. A bizottság társadalmi ügyekkel, cigánypasztorációval és teremtésvédelemmel foglalkozik. Ezekben a témákban számos országos rendezvényt szerveztünk, többek között a Március 15. téren, a Belvárosi Főplébánia gyümölcsöző együttműködésével.

Fontos számomra a családom, a közösségem és emberi kapcsolataim ápolása. A Jóisten életem minden pillanatában a tenyerén hordozott engem és hiszem, hogy ez mindvégig így lesz. Szeretem a természetet, szeretek kirándulni és azok társaságában lenni, akik inspirálnak, előrevisznek és akiktől tanulni tudok. Szeretem a jó könyveket és azokat a pillanatok, amikor láthatom az emberek lelkének szép kibontakozását, fejlődését. Hittanárként nyolc évig dolgoztam Teréz Anya Nővéreinek házában,

ahol számos gyermek életébe kaptam betekintést. Megrendítő és megtisztelő volt közösséget vállalni ezekkel a törékeny, végtelen értékű gyermekekkel és családokkal.

Különösen nagy hála van bennem azért is, hogy a Jóisten éppen egy olyan templomba hívott engem, ahol állandó szentségimádás van. Közösségem, a *Cor et Lumen Christi* közösség egyik elsődleges meghívása olyan imádkozó közösségeket építeni a Szent Eucharisztia körül, amelyek Isten országának prófétái jelei. Az Istennel való szoros szeretetközösség csupán a bensőséges, rendszeres napi ima által tud létrejönni. Köszönet minden testvéremnek, akik áldozatos vállalásaik által lehetővé teszik, hogy az Úr jelenlétében lehessünk a nap bármelyik szakában. Meggyőződésem, hogy hatalmas, felbecsülhetetlen kegyelemforrás ez plébániánk és városunk számára.

Mostani munkám számomra nagyon fontos feladatot rejt önmagában: megismertetni országunkat látogató vendégeinkkel népünk keresztény gyökereit. Elmondani nekik, milyenek vagyunk mi, magyarok és mennyi kincset rejt történelmünk. Szavakba önteni Isten számtalan csodáját, amelyekkel megáldotta népünket a századok során. Számos vendég jön plébániánkra, aki lehet, hogy most találkozik először a magyar történelemmel. Kiemelkedően fontosnak tartom ezért, hogy országunknak jó hírnevet szerezzünk és a látogató örömmel és békével térjen haza otthonába, megtapasztalva Isten ajándékait szívében.

Kedves író, Wass Albert szépséges írása, a *Nagyapám tanítása* ma is lényeges üzenetet rejt. Így szól: „A szó az ember legnagyobb kincse – mondta volt nagyapám, ahogy ott ültünk egy este a borízú almafa alatti kispadon. – Aki oktalanságra pazarolja, Istent gyalázza ezzel. Mert Isten azért adta a szót, hogy gondolatainkat közölni tudjuk egymással, megértsük egymást, és a világ békességét szolgáljuk. A baj az, hogy az elfogultság irányítja ma az emberi világot, és nem a jóakarat. Márpedig az elfogultság gyűlöletet virágoztat és pusztulást terem, akárcsak a nadragulya gyökere, a pusztulás pedig eltöröl mindent erről a földről, amit emberi szív és elme alkotott évszázadok alatt.”

Borhidán E. Bernadett

A „Csupaszív” óvoda támogatása

A Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia közössége jótékonyági gyűjtést szervezett a kb. 400 lakosú Baranya megyei Gilvánfa község „Csupaszív” óvodája számára. A teljesen roma lakosságú település óvodájában 23 gyermek nevelését végzi nehéz körülmények között két óvónő és két kiegészítő dajka. Az óvodával egyeztetve, a hívek mesekönyveket, készségfejlesztő játékokat, valamint rajzeszközöket gyűjtöttek a gyerekek számára, melyet a plébánia önkéntesei két autóval vittek el Gilvánfára és adták át azt Kranczné Molnár Judit óvodavezetőnek.

A húsvéti időszak liturgikus rendje

ÁPRILIS 13. SZOMBAT

7:00 Szentmise

18:00 Szentmise az altemplomban

20:00 óra: Liszt Ferenc: Via Crucis - a stuttgarti Philharmonia Chor koncertje a Tavaszi Fesztivál keretében. Jegyár 2000 Ft. Jegyek elővételben a Tavaszi Fesztivál honlapján válthatók: btf.hu

ÁPRILIS 14. VIRÁGVASÁRNAP

10:00 óra szentmise barkaszenteléssel, körmenettel, passióval

Michael Haydn: Missa Quadragesimae, Tenebrae factae sunt – motetta, gregorián Passió

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola (művészeti vezető: Bubnó Tamás és Mezei János), és a Belvárosi Kántorátus (művészeti vezető: Gesztesi-Tóth László).

16:00 óra olasz nyelvű szentmise

18:00 óra angol nyelvű szentmise

20:30 óra szentmise

ÁPRILIS 16. NAGYKEDD

7:00 Szentmise

17:00 Szentmise

19:00 óra: Johann Sebastian Bach: János Passió

A Belvárosi Kántorátus, a Gabrieli Kórus (Művészeti vezető: Alaister Cameron) és a Savaria Barokk Zenekar közös koncertje. Vezényel: Németh Pál

Jegyárak: felnőtt: 2500 Ft, diák/nyugdíjas: 1500 Ft

Jegyek válthatók a jegy.hu-n és a templom információs pultjánál

ÁPRILIS 17. NAGYSZERDA

7:00 szentmise

17:00 óra szentmise, Lamentáció

Éjféltől a folyamatos szentségimádás szünetel

ÁPRILIS 18. NAGYCSÜTÖRTÖK

10:00 óra Krizmaszentelési szentmise a Szent István Bazilikában

18:00 óra Szertartás

Maurice Duruflé: Ubi caritas, Gregorio Allegri: Miserere

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola és a Belvárosi Kántorátus

Lamentáció, majd szentségimádás éjfélig az altemplomban

(az örökimádás ezen a napon szünetel)

Április 19. NAGYPÉNTEK

15:00 óra Keresztút

18 óra Szertartás

Gregorián János passió, G.P.Palestrina: O vos omnes,

T.L. de Victoria: Popule meus, Casparini: Adoramus te Christe

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola és a Belvárosi Kántorátus

Lamentáció

Ómagyar Mária siralom

(az örökimádás ezen a napon szünetel)

ÁPRILIS 20. NAGYSZOMBAT

20:00 óra Feltámadási szertartás

(az örökimádás ezen a napon szünetel)

ÁPRILIS 21. HÚSVÉTVASÁRNAP

8.30 Szentmise

10:00 óra ünnepi szentmise körmenettel

Joseph Haydn: Nelson mise

Közreműködik a Savaria Barokk Zenekar, az Octovoice Énekegyüttes (művészeti vezető: Geiger György) és a Belvárosi Kántorátus
Ducza Nóra – soprán, Bakos Kornélia – alt, Szerekován János – tenor, Jekl László – basszus

vezényel: Németh Pál

16:00 óra olasz nyelvű szentmise

18:00 óra angol nyelvű szentmise.

20:30 óra szentmise

(az örökimádás ezen a napon szünetel)

ÁPRILIS 22. HÚSVÉTHÉTFŐ

8.30 Szentmise

10:00 óra szentmise

17:00 óra szentmise

(az örökimádás ezen a napon

00:00 órakor újra indul!)

GYÓNTATÁS:

Nagycsütörtökön:	14-17 óráig
Nagypénteken:	9-12 óráig és 14-17 óráig
Nagyszombaton:	9-12 és 14-18 óráig

„Egyszerűen, szelíden, erőszak nélkül...”

Áthoszi Szent Porfiriosz az imádságról

„Nem az imádság hosszúsága, hanem az ereje számít. (...) Lehetséges, hogy valaki egész éjjel imádkozik, míg a másik csak öt percig, és ez az öt perces ima mégis magasabb rendű.” Számunkra, hétköznapi hívők számára talán meghökkentő lehet ez a megjegyzés a 20. század egyik ortodox szentjétől, Áthoszi Porfiriosztól (1906-1991). Ilyen nagy különbség lehet ima és ima között? Mégis, hogyan lehet erős, magasabb rendű az imádságunk?

Íme Porfiriosz atya útmutatása: „Az a fontos, hogy az imát a lélek gyengédségével mondd, szeretettel, vágyakozással, s akkor nem tűnik majd fárasztónak (...) Nincs értelme annak, hogy száz leborulást végezz, és semmit se érezz. Inkább végezz húszat vagy tizenötöt, de tudatosan, az Úr iránti szeretettel.” A Szent hívása igen egyszerű: az

őszinteségre hív. Őszinteségre a teljesség értelmében: ne csak szavainkkal, hanem egész lényünkkel forduljunk Isten felé:

érzelmeinkkel, értelmünkkel, mozdulatainkkal, teljes figyelmünkkel. Ez igen hatásos módja annak, hogy ráébredjünk: gyakran nincs bennünk sem érzelem, sem lelkesedés, sem szeretet Isten iránt, a motivációnk pedig számító és önző. Ilyenkor megláthatjuk, hogy hatalmas szükségünk van a kegyelemre, azért, hogy megtapasztaljuk Isten szeretetét, és ezáltal szeretet gyulladjon bennünk Isten iránt: „Először neki kell szeretnie, hogy ti is szerethessétek őt.”

Mindannyian tudjuk, hogy csak olyasvalakin lehet segíteni, aki elismeri, hogy szükségben van és segítséget kér. Más különben nem fogadja el a segítő kezét. Így van ez az imádsággal is. Kérjük Istent alázatos

bizalommal! Istennek tetszőbb a töredelem, amikor végre nem bizonyítani akarjuk szeretetünket, hanem megvalljuk gyengeségünket, és a segítségét kérjük.

„Nem kell erőfeszítéseket tennünk. Szóljunk Istenhez alázatos szolgaként. Akkor imánk Istennek tetsző lesz.” Istennek tetsző, vagyis igaz, őszinte. Ez pedig lehetővé teszi számára, hogy a segítségünkre siessen és megajándékozzon

kegyelmével. Ilyen módon az imádságnak egy egészen új világa fog megnyílni számunkra, és megtapasztalhatjuk, hogy valóban a Szentlélek tanítja lelkünket imádkozni. Mert, amikor elérkezik a kegyelem, akkor felébred a lélek, megszereti Krisztust, megszentelődik és a Paradicsom öröme tölti el. „Ez pedig a legörömtelibb öröm, amely felülmúl minden más örömet.”

Összeállította: *Farkas Emánuel*

Farsangi bál

Idén is megtartottuk hagyományos farsangi bálunkat, melynek ezúttal is a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola adott otthont.

A programon kórusmuzsika, vidám zenés produkció, vetélkedő, vacsora és természetesen tánc szerepelt. Felemelő mozzanataként az estnek, Rahói testvéregyházközségünk plébánosa, Mikulyák László atya meghatott, és megható szavakkal, élő, internetes kapcsolatban szólt a jelenlévőkhöz, majd közösen elénekeltük a himnuszot.

Mi valóban Isten hajléka vagyunk

Noha Isten létezését „okoskodással” kétségbe lehet vonni, valójában nem az az igazi kérdés, hogy Isten létezik-e, hanem az, hogy mit gondoljunk róla. Azt, hogy van, Szent Pál a rómaiaknak írt levelében igen egyszerűen fogalmazza meg: *„ami ugyanis meg tudható Istenről, az világos előttük, maga Isten tette számukra nyilvánvalóvá. Mert ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, arra a világ teremtése óta műveiből következtethetünk.”* (Róm 1, 19) Igaz, hozzátézi: okoskodással, az igazság igazságtalansággal való elnyomásával az egyszerű felismerést el lehet nyomni, ahogy ez az ókori, és a jelenlegi „római birodalomban” történik, ahol ugyanazt kérdezik gúnyosan, mint Pilátus az előtte álló Jézustól: „(ugyan) mi az igazság?”

A Teremtő létre vonatkozó kérdést illetően, és egyben, hogy mit gondoljunk róla, az igazságra nyitott, gondolkodó ember kiindulhat saját magából, emberi mivoltából is. Ha ezt teszi, észreveheti, hogy érzékelésének biológiai, anyagi folyamatát követően képes képzet létrehozására, elvonatkoztatásra, fogalomalkotásra, amely képességek a testtel, érzékekkel (tehát anyaggal) lényegi egységben állnak, de egyértelműen az ember képességségében megjelenő szellemi természetű valóságok. Hogy mi a szellem, az pedig már a rá vonatkozó kérdésben jelen van: az ember a kérdés véges horizontjának feltételezésével már túl is lépett azon, vagyis transzcendens lénynek tapasztalja meg saját magát, és éppen azért így, mert nem tiszta szellem. És innen érthető az anyag mivolta (amelynek mint létezőnek mivolta nem tudományos, hanem metafizikai kérdés): az anyag az, ami önmagában nem nyitott a transzcendenciára, de nem is lehet teljességgel szellem nélküli, mivel akkor anyag és szellem össze nem kapcsolható valóságok lennének, amelyek az emberben nem alkothatnának szubsztanciális egységet. Így azonban az anyag, mint a szellem mozzanata mutatkozik meg, vagyis anyag és szellem ugyanannak a valóságnak két állapota, amelyek azonban egymásra nem vezethetők vissza, ezért lényegi különbségüket is állítani kell.

Az emberi szellem mint önmagában állás, önmeghatározás és megismerés, a világgal való érintkezés, gondolkodás és cselekvés folyamata során a – nem szellem nélküli – anyagból, mintegy „kiemeli” magát, többé válik, de ez szükségszerűen

alapot követel. A kérdés tehát az, mit teszünk meg ennek alapjává? A Semmit vagy a Lét abszolút teljességét? Ezzel Szent Pál Isten létre vonatkozó kijelentését a mai szellemi környezetben, az emberből kiindulva fejtettük ki.

Az igazi kérdés azonban – amint előre bocsátottuk – nem is Isten léte, hanem „milyensége”. Ha a szellem mibenlétének meggondolása az embertől nem választható el, akkor világos, hogy az erre vonatkozó válasz csakis Isten és ember kapcsolata, összekapcsolódása felől érkezik, amit az ember megfogalmazatlanul, homályosan, teremtettségéből adódóan mindig is „tudott”, de a megvilágításnak Isten felől kellett érkeznie.

Az ember saját magával kapcsolatban azt tapasztalja, hogy egyrészt egyedi, a valóság által teljesen meghatározott, ugyanakkor minden valóságra minden határon túl nyitott lény, akiben szabadság, és önmagáért való felelősség nyilvánul meg. Tehát általános és egyedi, határozott és határozatlan, tényleges és transzcendens, véges és végtelen feszültségében létezik, ami azt jelenti, hogy konkrétan csak viszonyokban valósul meg. Mivel ezek okot követelnek, az embert nem lehet csak saját magából értelmezni, Isten maga is beletartozik az ember definíciójába, akit végességének tudata, és ugyanakkor végtelenre nyitottsága szenvedéssel is tölt el. (Blaise Pascal szerint nagysága éppen ebben áll.)

Ezek a tapasztalatok egy kijelentésre összpontosulnak, ami maga az emberi létre adott válasz. Ez pedig az, hogy az ember legbensőbb központja, lényege, a személye aki igazi önmagává teszi, maga a meghatározatlan közvetítés Isten és ember között. Másképpen: Isten és ember közötti közvetítés lehetősége maga a (meghatározatlan) emberi személy. Ennek kellett meghatározást kapnia, amely csak felülről érkezhett. És valóban, az Ige megtestesült, Jézus magát csak felülről értelmezi, emberi szabadsága és öntudata (eleve) meghatározott módon csakis atyjára irányul, énje istenemberi én, személye a második isteni személy. Átala tudjuk, hogy mit gondoljunk Istenről: Isten maga a kapcsolatban való Lét, vagyis szintiszta reláció az Atya, a Fiú és a Szentlélek között, egymásban levés, azaz Szeretet, és semmi más. Minden, amit filozófiai és teológiai reflexió nyomán – helyesen – állítunk Róla, a szeretetben van.

Így, miután a megtestesülés megtörtént, a mi meghatározatlan emberi személyünk Jézusban meghatározást kapott. Húsvét után pedig a kiáradt Szentlélek által megvilágítottá vált az, hogy az ember titkát nem lehet elválasztani az istenemberi titoktól. Ez a történelmi megvalósulás nyitotta meg az utat, hogy Krisztus által, Krisztusban, bennünk a teremtésben már eleve adott isteni jelenlét tudatosodjon: mi valóban Isten hajléka vagyunk.

BL

A PLÉBÁNIA PROGRAMJAI

2019. március-május

április 12. 18.15 2000. év 120 percben. Különleges templom-
néző túra
április 13. 20.00 A Philharmonia Chor Stuttgart Liszt kon-
certje
május 4. 19.30 Orientale Lumen – a Doros Énekegyüttes
koncertje

Rendszeres programok

Hetente:

hétfőn	18 ó	Ifjúsági- és felnőtt katekézis
kedden	16 ó	Szeretetláng imaóra
	18 ó	Bibliakör
szerdán	14 ó	Csoportos háznézés
	18.30	Jegyesoktatás
csütörtökön	16 ó	Orgonahangverseny
	18 ó	Keresztelési felkészítés felnőtteknek
pénteken	17.40	Közösségi imaóra vesperással a szentségimádás keretében

Havonta:

első kedden	18 ó	Elváltak és Egyedül Élők szentmiséje és találkozója
első pénteken		Beteglátogatás, áldoztatás

PESTI FŐTEMPLOM

Spirituális közösségi lap
V. évf. 34. szám

A Belvárosi
Nagyboldogasszony
Főplébánia lapja

Kiadja:
a
Belvárosi Főplébánia

Felelős kiadó:
Dr. Osztie Zoltán

Szerkesztő:
Bitter Lajos

Munkatársak:

Borhidán E. Bernadett
Farkas Emánuel
Dr. Gesztesi-Tóth László
Pap István

Lektorálta:
Faga-Nagy Mária

Szerkesztőség:
Budapest 1056 Március 15.
tér 2.

Tel/fax: 318 3108

E-mail:
prorsus@t-online.hu

Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia

1056 Budapest Március 15. tér 2. Tel/fax: 318 3108 E-mail: belvarosiplebania@gmail.com
Irodaszolgálat: hétfő - szerda - péntek 9 -12; 15.30 - 17.30
Irodavezető: Rochlitz Kinga